



Là người Việt Nam, hẳn trong tiềm thức ai vẫn nhớ, trong truyện “Sơn Tinh - Thủy Tinh” là vật thách cạ của Vua Hùng đưa ra là “Voi 9 ngà, Gà 9 cạ, Ngựa 9 móng mao”. Tuy nhiên, theo dòng lịch sử “Voi 9 ngà”, “Ngựa 9 móng mao” chỉ là những loài vật trong truyền thuyết, duy có “Gà 9 cạ” là có thật và tồn tại đến ngày nay. “Gà 9 cạ” có nguồn gốc ở bản Cạ, xã Xuân Sơn, huyện Tân Sơn, tỉnh Phú Thọ - Quê hương đất tổ Hùng Vương.

Ngày xưa, “Gà 9 cạ” chuyên dùng để tiễn Vua, Chúa, ... Nay do biến đổi khí hậu và môi trường, giống “Gà 9 cạ” cũng phần nào mai một, những con gà có 8, 9 cạ quý là rất hiếm, những con có 6 - 7 cạ là nhiều. Do vậy, nhân dân nơi đây còn gọi giống “Gà 9 cạ” là “Gà nhiều cạ”.

“Gà 9 cạ”, từ khi nở từ trứng ra đã có thể nhận thấy rõ ở khu vực chân mẹ bên chân có 3 cạ, và sau gà trưởng thành để biệt có một số con mẹ thêm một bên chân 1 cạ hoặc có chân mẹ đẻ 2 cạ. “Gà 9 cạ” thân hình mảnh dẻ, bình thường hay chụm lên để ăn, nó rất hay đào giun, bắt dế, thích thoắng mát ở những đầm ao, ruộng, nó thích ăn cỏ và rau. Đẻ từ 4 - 5 tháng tuổi, gà trưởng thành nặng 8 - 9 kg, bắt đầu đẻ trứng, đẻ trứng. Gà mái đẻ trứng 7 - 8 ngày thì đã đòi nháy và có thể đẻ được.

“Gà 9 cạ” một sáng quắc, không hoảng ngay cả khi bị giật mình. Mào đỏ tươi như máu, đuôi cong vút tít cao và rất mảnh. Riêng cặp chân thì to, chắc và mẹ đẻ 3 cạ một bên. Mỏ dài, nhọn khác nhau, mẹ đẻ theo hàng. Để biệt, cạ trên cùng hoàn toàn chỉ là sụn, cong vút như lưỡi câu liềm hay nanh lợn rừng. “Gà 9 cạ” rất khỏe, để biệt là đôi chân cạ chúng rất linh hoạt, mẹ đẻ bắt một con “Gà 9 cạ” cũng không phải chuyển động, nó như không nhút trong chuồng mà mẹ đẻ chỉ có cách quăng lưỡi hoặc dùng nó ngậm bắt.

Hiện nay, do kinh tế phát triển, nhiều nơi cũng đã sưu tầm nuôi giống “Gà 9 cạ” này, nhưng so với giá trị thực phẩm thì chỉ có “Gà 9 cạ” ở bản Cạ mới là họ hàng, thịt gà dai,

BÁN GIỎNG GÀ 9 CÀ A – LỘ VẬT THÁCH CỎ I CÀ A VUA HÙNG TÀI ĐỘC LỘC - TÂY NGUYÊN

Viết bởi Ban Quản Trị

Thứ năm, 17 Tháng 1 2013 18:18 - Lần cập nhật cuối Thứ năm, 11 Tháng 5 2023 09:41

và ăn uống và tắm. Đặc biệt với ý nghĩa tâm linh, có lẽ chính giống “Gà 9 cà a” là bản Cội thì Tiên mẹ và con cháu nên được sống linh thiêng, cũng như họ hàng và người ngào cà a nó. Vì vậy, trong các dịp lễ tết, ngày mừng thọ, báo hiếu ông bà cha mẹ, làm quà biếu, ... “Gà 9 cà a” là bản Cội luôn là vật phẩm đầy trang trọng.

Đáp ứng với nhu cầu đó, hiện nay chúng tôi đã lý chuyên cung cấp giống “Gà 9 cà a” là bản Cội cho bà con nông dân ở khu vực Tây nguyên và các tỉnh phía Nam.

Gà 9 Cà A đã được chúng tôi đưa vào chăn nuôi và phát triển tại Độc Lộc, qua quá trình theo dõi Nhúng chú gà đực sẫm này tôi rất thích nghi rất tốt với khí hậu của các tỉnh Tây Nguyên. Tuy nhiên, chúng tôi xin khuyên cáo bà con nên mua giống đã được chăn nuôi và phát triển tại Độc Lộc chứ không nên mua gà giống từ các vùng khí hậu khác nhau rồi đem bán, như thế sẽ gây thiệt hại cho bà con. Bà con nông dân tại khu vực Tây nguyên và các tỉnh lân cận có nhu cầu mua giống Gà 9 cà a đực sẫm xin liên hệ với chúng tôi theo địa chỉ sau để được cung cấp giống chất lượng cao.

1. LỘ I GÀ 6 CÀ A

2. LỘ I GÀ 7 CÀ A

3. LỘ I GÀ 8 CÀ A

4. LỘ I GÀ 9 CÀ A

- Lộ I gà này có các quý hiếm, hiện tại Việt nam chỉ có vài con nên giá có thể lên đến 100 triệu đồng/con.

Viết bởi Ban Quản Trị

Thứ năm, 17 Tháng 1 2013 18:18 - Lần cập nhật cuối Thứ năm, 11 Tháng 5 2023 09:41



Nuôi gà 9 cà a: Đón giờ nh... nuôi gà ri

Gà nhieu cà a nuôi chẵn th nh gà ta. Chúng rớt ch u khó đi ki m ăn su t t sáng s m t i t i m t. Đi u ki n nuôi nó đ n giờ n h t nh nuôi gà ri.

S p vào t t, dân đô th dò h i kh p n i đ tìm mua gà 9 cà a. Bi t tin đ đầu có gà 9 cà a là h lao t i ngay. Dân mình v n tin vào l i thách đ c a Vua Hùng thu x a v i S n Tinh và Th y Tinh: Ai đem đ c l v t là “voi 9 ngà, gà 9 cà a và ng a 9 h ng mao” đ n tr c thì vua s g công chúa. Thiên h tìm đầu ra nh ng l v t oái oăm y...

Th nh ng, không bi t t thu nào, ngay t i vùng đ t t Phú Th đã xu t hi n nh ng chú gà 9 cà a. Nó có r i rác nh ng thôn b n xa xôi vùng đ i núi. T i nay, khu v c V n qu c gia Xuân S n (huy n Thanh S n, t nh Phú Th), trong gia đình m t s bà con ng i Dao, chúng ta v n th y h có gà nhieu cà a. Nh ng chú gà này có th có t i 4-5 ho c 6-7 cà a. Cũng có con có t i 8-9 cà a. Tuy nhiên, các th h ti p theo nó l i có s c a không đ ng đ u.

Không riêng gì Phú Th mà hi n nay, nhieu n i cũng cho bi t là đã có đ c giờ ng gà 9 cà a. H cũng ch c còn v i s l ng r t ít. Có l , càng ít, càng quý ch ng? Vì v y, con gà 9 cà a có khi b n ng giá lên t i c ch c tri u đ ng!

N m b t đ c nguy n v ng này c a nhân dân, Công ty TNHH m t thành viên Gà giờ ng DABACO thu c T p đoàn DABACO Vi t Nam đóng thành ph B c Ninh đã đi sâu vào nghiên c u, ch n t o và nhân nhanh đ c giờ ng gà nhieu cà a, trong đó có nh ng con có t i 9 cà a. H đ a tôi đ n thăm.

Gà nhieu cà a nuôi chẵn th nh gà ta. Chúng rớt ch u khó đi ki m ăn su t t sáng s m t i t i m t. Đi u ki n nuôi nó đ n giờ n h t nh nuôi gà ri. N u nuôi bình th ng, sau 5-6 tháng, con tr ng có th n ng 7-8 l ng và con mái đ c 6-7 l ng. Lúc này gà tr ng đ i màu cho s c s h n

Viết bởi Ban Quản Trị

Thứ năm, 17 Tháng 1 2013 18:18 - Lần cập nhật cuối Thứ năm, 11 Tháng 5 2023 09:41

và bắt đầu bị tấy. Còn con mái cũng tỏ vẻ không chuyên nghiệp và thích cõp kẻ với gà trống hơn.

Anh em cho biết, với gà nhieu cá, khả năng bay cá chúng khỏe hơn gà thông thường. Tính hoang dã có lẽ vẫn còn nên nó rất nhanh khi gặp kẻ thù. Gà nhieu cá hung dữ hơn các loại gà khác. Khi gặp nhieu chú gà “ngoài tấc h”, nó sẵn sàng lao vào ác chiến. Càng nhieu cá, đá càng khỏe, trăn mồi cá bới! Phấn thông bao giờ cũng thu cá với gà nhieu cá.

Có lẽ hào với nòi giêng nên gà nhieu cá ít giao du với các loài gà khác. Nó chỉ chấp nhieu con mái trong dòng tộc. Khả năng cõn huyết có thể làm cho số lượng cá chúng giảm dần. Vì vậy, anh em trong công ty đã phân phối theo các dòng để tránh hiện tượng cõn huyết. Họ đã tạo ra nhieu đàn gà nhieu cá khỏe mạnh, lớn nhanh, mau mắn đẻ. Để nhieu lợi nhuận, công ty đã đặt tên cho giêng gà này là “Sơn Tinh”. Tôi hy vọng, gà Sơn Tinh sẽ sớm có mặt trong đàn gà cá bà con ta.

Chuyên gia Nguyễn Văn Hùng(Dân Việt)



Viết bởi Ban Quản Trị

Thứ năm, 17 Tháng 1 2013 18:18 - Lần cập nhật cuối Thứ năm, 11 Tháng 5 2023 09:41



Huyền thoại "gà chín cà a" và chuyện đời gia xui con gà 100 triệu

Vợ đời gia này đã mua chú gà 9 cà a vào dịp giao thừa năm ngoái. Anh đưa lên ban thờ tổ tiên mời các thần linh, rồi mời đánh chén. Xui gà 9 cà a rồi, thì coi như đã thành... vua! Trên đường du ngoạn lên Vườn Quê gia Xuân Sơn (Tân Sơn, Phú Thọ) ăn lễ vật cà a Sơn Tinh, bao cảm xúc cà a chuyển vào rừng từ 10 năm trước của vợ, với những kỷ niệm vợ rừng rú khó có thể quên.

Mặc dù phát hiện ra giống gà nhieu cà a (thời thì còn gọi là gà 9 cà a) từ 10 năm trước, nhưng quê hương, Xuân Sơn có nhieu thú vị quá, nên khi đó tôi chỉ nghĩ có liên hệ với ông Vua Hùng thế 18 cách đây hàng ngàn năm. Ngày tôi khám phá hang động, núi non, đêm theo trai bản đi ngủ thăm nhà các sơn nữ.

Rồi câu chuyện về món "gà quái thai" giữa đêm tối ở rừng Xuân Sơn cũng rơi vào quên lãng. Cho đến một ngày, cách nay chỉ 5 năm, anh bạn đồng nghiệp Đình Vũ cà a tôi ở Báo Phú Thọ vào bản Còi, cũng được ông Lâm đãi món thịt gà, cũng được ông trân trọng gắp cho đôi chân có chút chum cà a.

Thế là, thế gà 9 cà a cà a Vua Hùng đã nổi tiếng ăm ỉ. Các nhà báo thi nhau kéo lên tìm hiểu. Gà 9 cà a sôi sục trên mặt báo. Đã có không biết bao nhiêu bao nhiêu nhà nghiên cứu lên Xuân Sơn, không biết bao nhiêu cuộc hội thảo để tìm hiểu, nghiên cứu và lo chuyện giống gà, đánh giá thực trạng và tìm biện pháp bảo tồn. Cuộc cùng thì mọi chuyện cũng rơi vào quên lãng. Thế mà chỉ, nhieu đời gia ở Việt Trì đã thế hiện giống làm giàu bằng gà 9 cà a. Nhieu anh đã đưa trang trại hàng triệu đồng rồi mua nhà xã gà trong bản Còi đem về thờ, rồi cào ra rừng, trăm con gà kia sẽ đẻ ra ngàn con, ngàn con sẽ đẻ ra vạn con... Cứ theo cách nhân mà tính, giống gà 9 cà a ầy sẽ đem về cho chủ gia trang cả núi vàng.

Một số cà a các ông chủ gia trang chỉ nghĩ viển vông. Con gà 9 cà a kia cũng chỉ ăn ngô, ăn

thóc như giờ ng gà khác thôi mà, trong khi giá trị của nó thì rất lớn.

Nhưng rồi, tất cả các đơn nuôi gà 9 cà a đều thất bại, bởi vì giờ ng gà kỳ lạ kỳ ra khỏi rừng Xuân Sơn là héo hơn dần và... chết. Điều này thật lạ lùng, nhưng nó cũng là lý do vì sao không đầu khác, chứ núi rừng Xuân Sơn, chứ cái bản Cờ heo hút giờ a đến ngàn, giờ a như ng dãy núi đi khắp trùng kia mới có loài gà kỳ lạ.

Ngày giáp tất đến ng lịch, các cơ quan chức năng nghỉ mấy ngày, nhưng đến ng vào Vườn Quốc gia Xuân Sơn thì không có bóng xe chạ qua lại. Trung tâm xã vắng hoe. Khung cảnh yên bình của Xuân Sơn đúng là thiên tiên.

Đến ng vào bản Cờ giờ ô tô đã chạ bon bon, xuyên qua như ng tán rừng với như ng thân cây mấy ng người ôm. Thung lũng Cờ hiện ra như trong cảnh tích. Bản ng người Dao thanh bình hiện bên con suối Cờ in vắt chạ ào ào.

Ông Lý Phúc Lâm giờ không làm trờ ng bản Cờ nữa. Ông đã già, nên giao lại công việc chạ cho người khác. Ông chỉ chuyên tâm vào việc nuôi nấng, chăm sóc, nhân giờ ng loài gà 9 cà a.

Ông Lâm hàng ng mới về phía ng núi chìm trong mây mù sau nhà, tru “m” tất tiếng “túc túc...túc túc...”. Mới lát sau, vài tên gà te tua chạ về. Ông vãi ngô ra sân, chúng giáng cái mỏ cạp xu ng n n g ch như t ngô. Tôi ngó mãi cũng không thấy chú gà 9 cà a nào, chỉ có 6 cà a. Giờ ng gà này bản Cờ, dù chân chúng có 6 cà a, 8 cà a thì cũng đều được gọi bằng cái tên chung là gà 9 cà a.

Sáng nào cũng vậy, ông Lâm đều mua chu ng cho bản gà vào rừng thả kiếm ăn. Có đến như p như ng thì là chúng thả mò về chu ng. Đêm rồi rất mờ ra, hùm beo mò về, cáo chạ đi kiếm ăn, nên bản gà chỉ đi giờ ng trong rừng. Trạ chạ tại, có gọi thả nào chúng cũng không về. May ra có vài tên người vào rừng kiếm ăn, về về ng nhà thì mò về theo tiếng gọi mà thôi.

Nhà ông Lâm có tất 300 tên gà như u của. Giá giờ ng gà này thì vô cùng. Gà 6 cà a giá 300 đến 500 ngàn đồng mới kg, gà 8 cà a thì khá hiếm, nên giá phải từ 2-3 triệu đồng/kg. Như vậy, mới chú gà 8 cà a, cũng có giá 5-10 triệu đồng tùy cân nặng như.

Gà có đến 9 cà a thì hiếm lắm, hiếm như loài báo g m s p tuy tất chạ ng trong rừng Xuân Sơn. Nhưng chú gà mang đến 9 cà a phải được ghi vào sách đỏ chứ như?

Từ xưa đến nay, s gà có đến 9 cà a chỉ được c trên đầu ngón tay và nhà nào sở hữu gà 9 cà a, thì chỉ khác nào có được con gà bằng vàng ròng. Với con gà đến 9 cà a, gia chủ có thể phát giá thoải mái, đến gia nào có thú sở u t m của, s s n sàng mua với bất kỳ giá nào.

Theo ông Lâm, người d d i xuôi lên đây săn tìm gà 9 cà a ráo riết lắm. Họ đến tất chạ c triệu của tất để tìm được mới con gà đến 9 cà a. Ông bảo, có, đến cả trăm triệu đồng cho mới con gà ng i ta cũng sẵn sàng mua. Thế thì, đã có đến gia cây cảnh siêu giàu ở Việt Trì mà tôi thân quen đã chi 100 triệu đồng để có được mới chú gà 9 cà a thả tay mới con buôn.

Về đến gia này đã mua chú gà 9 cà a vào để giao thả năm ngoái. Anh đến lên ban thả thả tiên mới các cơ thể tr c, rồi mới đánh chén. Xà gà 9 cà a rồi, thì coi như đã thành... vua! Hiện anh vẫn giờ đôi chân gà với mới chân 5 cà a, mới chân 4 cà a trên bàn thả làm kỳ ni m và khách đến chạ không quên đem ra khoe. Đôi chân gà đến c năm nay vẫn sáng như ng như mới lúc, rất kỳ lạ.

Về đến ng bào bản Cờ, số tiền 100 triệu đồng cho mới con gà qu là không khi p, nhưng với các đến gia, dù đến mới trăm triệu hay mới thả đồng, mà được chìm trong cảm giác làm vua, thì cũng không đáng gì. Phú quý sinh lạ nghĩa là vì thả.

Đang miên man với như ng câu chuyện giá trị trạ i của gà chín cà a, tôi chợt nhìn lại c ng i của về chạ ng “vua” gà 9 cà a Lý Phúc Lâm. Rõ ràng ông Lâm sở hữu không như ng như u giờ ng gà này như t bản Cờ, mà có lạ còn như t Việt Nam. Thế nhưng, về chạ ng ông vẫn sống trong ngôi nhà tu như toàng, chạ ng thả có thể gọi giá trị. Chuyện thả khó hiểu!

Viết bởi Ban Quản Trị

Thứ năm, 17 Tháng 1 2013 18:18 - Lần cập nhật cuối Thứ năm, 11 Tháng 5 2023 09:41

Nhà nghiên cứu văn hóa Nguyễn Hữu Nhân (Chủ tịch Hội Văn học nghệ thuật Phú Thọ): Thanh Sơn (Phú Thọ) từng là vùng đất bôn bề của các Vua Hùng. Gà 9 cà a Xuân Sơn có phải là giống gà trong truyền thuyết Sơn Tinh – Thủy Tinh hay không thì không ai dám chắc, nhưng vì c phát hiện số tồn tại của loài gà này, ở vùng đất bôn bề của Vua Hùng, thì vô cùng thú vị. Theo VTC



Gà chín cà a mới nở được c đũa gia Hà thành sẵn lòng ráo riết

Gà chín cà a vốn được mệnh danh là “chúa gà”. Nhưng ngày nay, gà chín cà a vô cùng hiếm bởi nhu cầu ngày càng tăng đã khiến dân lên bàn nhậu với quan niệm quá đáng rằng, thịt gà chín cà a có khả năng tăng cường “bón lĩnh đàn ông”.

Ngày càng vùng đất phát tích giống gà quý là bôn Cờ i cà a người Dao (Xuân Sơn, Phú Thọ) ngày nay (khi xưa, nơi đây chính là vùng đất thuộc bôn bề của Vua Hùng) cũng khó mà tìm được gà chín cà a. Chủ yếu gà ở Xuân Sơn bây giờ chỉ được 6, 7 hoặc 8 cà a là đã vô cùng quý hiếm.

Nhưng chú gà con mới sinh ra cũng chủ yếu chỉ có 6,7 cà a.

Không ít đũa gia Hà thành đã phát giá lên tới hàng chục triệu đồng năm nay mà vẫn chưa có được con gà 9 chín cà a hoàn chỉnh.

Gà chín cà a vốn được mệnh danh là “chúa gà”. Nhưng ngày nay, gà chín cà a vô cùng hiếm bởi nhu cầu ngày càng tăng đã khiến dân lên bàn nhậu với quan niệm quá đáng rằng, thịt gà chín cà a có khả năng tăng cường “bón lĩnh đàn ông”.

Theo GDVN

Viết bởi Ban Quản Trị

Tháng năm, 17 Tháng 1 2013 18:18 - Lần cập nhật cuối Tháng năm, 11 Tháng 5 2023 09:41



Săn lùng loài "chúa gà" chín cạ ở rừng Xuân Sơn

Bao nhiêu năm nay, người dân sống ở Xuân Sơn (Tân Sơn - Phú Thọ) vẫn sống bình thường suy nghĩ rất đỗi giản dị về loài gà chín cạ duy nhất ở Việt Nam. Họ cho rằng, loài gà đó cũng chỉ như bao loài gà khác, chúng có gì đặc biệt. Và rồi, khi những đời gia giàu có săn lùng ráo riết loài gà này, người dân nơi đây đã không tiếc công và tốn tiền đi tìm cách tàn bọ loài gà quý này.

Thời gian trôi qua, loài gà chín cạ quý hiếm và ly kỳ như trong truyền thuyết ở rừng Xuân Sơn cũng mất dần, mất mòn bởi sự gây hại của người dân bản xứ. Cho đến bây giờ, tiếng gáy oai hùng của loài gà này đã tắt hẳn ở vùng núi hoang sơ huyền bí này.

Truyền thuyết gà chín cạ

Người Dao sống ở rừng Xuân Sơn vô cùng coi trọng ngày lập tịch (lễ công nhận sự trưởng thành của người con trai). Khi đến ngày này, dù gia đình có nghèo khó khăn cùng đâu thì cũng phải chuần bít 20 con gà chín cạ để hành lễ. Trong suy nghĩ của người Dao, những con gà chín cạ tượng trưng cho sức mạnh và sự linh thiêng.

Trong đời sống của người Dao bản địa gà nhieu cạ khi lấy gòn rất chặt với đời sống tâm linh. Không phải con gà nào cũng đủ 9 cạ, có thể 7 hay 8, nhưng những con gà nhieu cạ luôn mang một giá trị tâm linh rất lớn. Nếu như gia đình nào có được con gà có đủ chín cạ trong nhà, đó đồng nghĩa với việc sẽ có được một mặt đất rất khá cao trong cộng đồng, và con gà đó sẽ được gọi là "chúa".

Trong quan niệm của người Dao, loài gà chín cạ được tôn sùng một cách tuyệt đối. Họ coi những con gà chín cạ là con của thần rừng, thần núi. Trong tâm khảm của người Dao, họ luôn mang một hình ảnh rất đẹp về loài gà "thần" bay ra từ núi rừng để sống với con người. Họ ví đuôi của con gà dài, cong vút hùng vĩ và tràn trề sức mạnh như dòng thác Khe. Những con

gà khi đã chín cựa đỏ u là loài gà trống sống lâu năm, mào đỏ và dài như hoa chuối trong rừng vào dịp tháng 6. Sáng sớm, gà chúa nháy lên ngẩng đầu cao đón nắng mà cất tiếng. Tiếng gáy vang xa, kêu hùng, đực tồn và ngỗng ngh.

Với những chú gà trống, có nhiều cựa, ngỗng Dao thỏ ng ví như ngỗng đàn ông tràn đầy sức mạnh chiến đấu. Những con gà này thỏ ng rất hiểu chiến, nếu gặp gà lạ đi qua, chúng lập tức lao vào đánh cho tị b. Những lúc đánh nhau, những chú gà nhiều cựa nhìn rất hung tợn, lông, mào đỏ u đỏ ng đỏ ng, nhiều còn gà khác chỉ cần nhìn vào phong thái đó đã quay đầu chạy thối lui.

Những ngỗng đầu tiên vào sống ở rừng Xuân Sơn mãi không ghi hình như cựa loài gà đực biết. Chúng chỉ bé như gà ri, lông đuôi dài và sắc sảo như loài công phụng. Những đực biết nhất là đôi chân cựa chúng, to và rất nhiều cựa. Ngỗng Dao gọi chúng là gà chúa còn những ngỗng cái thì xuôi lên thì thỏ ng coi chúng như một loài gia cầm quý giá, hiếm có.

Những khi rừng Xuân Sơn đực biết đến nhiều hơn, ngỗng cái xuôi cũng lên sống ngày một đông đúc thì loài gà quý hiếm, nhiều cựa cũng bị tàn theo thời gian. Chúng trở thành một món đực sống cựa vùng rừng núi cuối dãy Hoàng Liên Sơn. Chúng chỉ tồn, chỉ tồn trên những bàn nhu.

Loài gà vốn là hiếm thân cựa sắc mạnh theo quan niệm cựa ngỗng Dao đực bẻ gãy chắc trở thành một món nhu khoái khẩu. Chúng trở thành một phần không thể thiếu trong những bữa tiệc ở khu vực này. Giá cựa loài gà chúa, nhiều cựa cũng vì đó đực tăng lên một cách ghê gớm.

Nhiều tiếng, ngỗng dân nơi đây chẻ ng thêm tiếng thỏ ng loài gà quý, mang nhiều giá trị tinh thần, họ tuy vất vả nhưng một cách tàn nhẫn. Cũng bởi vì đó, bây giờ khi tìm lên khu vực rừng Xuân Sơn, để tìm gặp loài chúa gà quá thật không dễ, có hay chăng nếu gặp đực cũng còn do... nhân duyên cựa tiếng ngỗng.

Truy tìm hình ảnh loài chúa gà

Trong căn nhà tối hẻo, ông Lý Phúc Lâm, xóm Quỳ (Tân Sơn - Phú Thọ), vốn còn giữ nguyên những ký ức sâu đậm về hình ảnh cựa loài chúa gà. Trong tâm trí ngỗng đàn ông này, loài gà nhiều cựa vốn còn giữ đực nguyên vẹn những giá trị tinh thần lao.

Kéo một hồi thu hút thật sâu, một ông lão đực và miêng như ra làn khói rừng xuyên thỏ ng không gian u ám trong căn nhà. Như sáng cựa bẻ p l a l p l o e, lên xuống bẻ thỏ ng, không gian trĩu nặng và yên lặng, thì thỏ ng ngỗng đàn ông này lại cẻ ngh ch tại thật cao như muốn tìm kiếm một âm thanh nào đó... ông đang cẻ nghe xem có tiếng con gáy vang xa cựa chúa gà hay không.... Chẻ ng thỏ y. Đáp lại sắc mong ngóng hy vọng cựa ngỗng đàn ông này chỉ là âm thanh rên rỉ đực não lòng cựa rừng đêm.

Tối gần 1 năm nay, ông Phúc đã chẻ ng nhìn thỏ y hình bóng cựa một con gà chín cựa đích thực nào nữa. Chúng đã biến mất một cách chóng vánh. Với ngỗng Dao, họ đã truy n nhau những câu chuyện rừng loài chúa gà bẻ hẻ bay với trời. Loài gà vốn là hiếm thân cựa sắc mạnh, sẻ linh thiêng và mang nhiều truy n thuyết đã biến mất. Ngỗng Dao chẻ ng biết vì sao chúa gà lại bị hẻ đi... Vào vựa gà Xuân Sơn bây giờ có đực đực, đực đực thì cũng không thể kiếm đâu ra một "ông gà thiêng" đúng nghĩa.

Một lần nhìn vào kho ng không tối u ám phía trước, ông Lâm, một buổi rỗi, chao nghiêng cẻ rỗi, giêng chua chát, nói như trách cẻ, năm ngoái, nhà mình cũng còn một chúa gà. Những bây giờ cũng chẻ ng còn nữa. Nó một rỗi, mình cẻ giêng những tự nhiên nó biến mất. Chẻ có ngỗng biết trở nó... Ông Lâm buổi rỗi, chúa gà vốn là niềm tự hào cựa ông và gia đình bấy lâu nay đã chẻ ng còn. Ông không kho i, nhẻ p nhẻ ng nhẻ vẻ những hình ảnh cựa chúa gà. Đôi lúc, đôi tai cựa ông lại vẻ ng lên tiếng gáy cựa nó. Những đó chỉ là những ký ức, những âm thanh, hình ảnh trước kia... Ông cay nghiệt không đực nhẻ rẻ ng, bẻ n Cẻ i bây giờ, gà 8 cẻ a

cũng chỉ còn một con, nhưng chỉ là gà 9 chín cà a.

Giờ đây, khu rừng Xuân Sơn, số nhà có đặc c loài gà nhieu cà a chỉ có thể tìm trên đầu ngón tay. Gia đình nhà ông Ba Mạnh, người xóm Lốp, đặc c người dân trong vùng truyền miệng nhau rừng trong nhà người đàn ông này vẫn còn một chú gà. Miệng ông cười nói rừng rừng, khuôn mặt vui vẻ khi có khách tới thăm và hỏi xem chân gà quý. Chàng chút người người, ông lại phẩm phẩm qua suy nghĩ, chực ra nhưng bắt đầu gặp gỡ như đầu gà.

Giờ gà nhieu cà a vẫn rất giỏi bay nên để bắt đặc c chúng không phải là chuyện đơn giản. Một chàng nhà gà đánh vệt vệt "dấu thú", ông Ba xách người đặc c cà p chân gà cho khách ngắm. Không sai gì so với những câu chuyện đặc c nghe truyền kia, con gà cà a ông mặt sáng quắc, không hoảng ngay cả khi bị giết chết. Mào đỏ tươi như máu, đuôi cong vút tía cà u vừng và rất mạnh. Riêng cà p chân thì to, chắc và mạnh mẽ u 4 cà a mặt bên. Mặt cà a dài, người khác nhau, mặt cười theo hàng. Đặc biệt, cà a trên cùng hoàn toàn chỉ là sừng, cong vút như lưỡi câu liềm hay nanh lợn đặc c.

Nhìn con gà đầy vẻ oai hùng cà a mình, ông Ba hỏi hỏi kỹ về chuyện tháng truyền có người dúi xuôi lên hỏi mua con gà với giá 2 triệu. Lúc đó ông đã từng nghe thấy chuyện vì cà bìn chỉ còn nó để gây giết, bán rồi lại làm thịt, vậy là một thịt. Ông Ba cũng không đành lòng chực nực rừng, dù người miến xuôi có trả giá cao đến đâu ông cũng chàng bán chúa gà.

Trong suy nghĩ đến người cà a người đàn ông này, loài chúa gà này mang rất nhieu giá trị tinh thần. Nếu bỏ rừng, nếu bán nó đi, chúa gà chết thịt thì khi xuống suối vàng ông biết nói thế nào với tiên cà a mình. Tính đến nay, cà bìn Cười chết rồi chàng chực con gà nhieu cà a. Nhưng mặt đi u đầu đến hèn đó chính là những hậu duệ cà a người Dao giết chàng còn lưu luyến nhieu với những huyền tích vẻ loài gà quý hiếm này.

Người miến xuôi bây giờ cứ kéo nhau lũ lượt lên khu rừng Xuân Sơn để lùng sục loài gà quý hiếm này. Giá cà a chúng luôn gặp đôi, gặp ba so với những loài gà bình thường. Càng nhieu cà a, giá gà càng cao. Với những con gà có từ 7 cà a trở lên thì giá là trên triệu. Nhieu khách còn mua thêm mấy ý người mua cà p rừng mang về p.

Và rồi, những con gà nhieu cà a vẫn đặc c người ta tôn sùng gọi là chúa trở thành nên nhân cà a thú ăn uống thịt thịt. Gà nhieu cà a bị vớt lông, cắt c, rừng rừng mặt nhìn thấy khách bên bàn lưu nghi ngút khói. Gà chúa và đoàn tùy tùng c đến đến bìn mặt.... Mặt đi u đặc c biết nó là vị nhân giết loài gà nhieu cà a này vô cùng khó khăn. Càng mang chúng đi xa thì lại không sừng người.

Loài gà chúa Xuân Sơn giết chỉ còn trong hoài c cà a người dân. Nhưng người bìn đến sừng người này đây cũng chỉ biết xót thương cho loài gà quý hiếm. Nhưng câu chuyện vẻ loài chúa gà cũng chàng nhieu, nó vẫn vớt, chàng đâu đâu vào đâu. Và bây giờ, khi nói về vẻ bìn tên loài gà quý hiếm, những người dân người này đây lại truyền miệng nhau về câu chuyện cà a mặt lão nông, mặt mình phát cây trong thung lũng sâu làm mặt bãi cách ly cho chúa gà. Cũng thịt lại chẳng, giữa vùng núi sâu rừng thẳm, cày cào nhieu vô kể nhưng chúng chàng dám đến đến đám hậu duệ cà a chúa gà. Ngày ngày, đoàn tùy tùng cà a chúa gà Xuân Sơn vẫn kéo nhau vào rừng kiếm ăn, không chàng đi chung với đám gà nhà cùng nuôi đó...

CAND Portal



Tân Sơn triển khai mô hình nuôi gà 9 cà a

Gà chín cà a là giống gà quý lâu truyền thống trong truyền thống Hùng Vương, nay được người dân ở xã Xuân Sơn (Tân Sơn - Phú Thọ) nuôi và giữ giống. Giống gà này chủ yếu nuôi được trên địa bàn rừng núi, khu vực sinh sống của người dân ở vùng núi, và qua huyện Tân Sơn đã triển khai nuôi giống gà quý này tại khu vực xã Xuân Sơn.

Theo truyền thống nông dân huyện Tân Sơn, mô hình nuôi gà 9 cà a được thí điểm tại xóm Dù và xóm Cỏ xã Xuân Sơn, nơi sinh ra giống gà này. Với lợi thế gần núi rừng nguyên sinh, khí hậu mát, xa trung tâm nên thu nhập cho giống gà quý sinh trưởng và phát triển.

Đội tiên phong tham gia mô hình, đầu tiên là các gia đình nông dân người dân ở vùng núi, Mối quan hệ khu vực hai bên vùng cao nói trên. Khi tham gia đầu tiên, mỗi gia đình được hỗ trợ làm chuồng hợp vệ sinh và 5 triệu đồng mua giống, thức ăn, thuốc thú y. Ông Hà Đức Vinh (dân tộc Mường) ở xóm Dù cho biết, nhà tham gia mô hình mà gia đình ông đã biết chăm sóc gà hợp vệ sinh, phòng chống dịch bệnh để đảm bảo gà phát triển bình thường. Riêng năm 2011, gia đình ông đã bán được trên 30 kg gà nhieu cà a, cho thu nhập gần 7 triệu đồng. Hiểu được ý nghĩa của mô hình là giúp người dân có việc làm và có ý thức bảo tồn loài gà quý hiếm của địa phương, đồng thời phát triển kinh tế gia đình như nuôi gà.

Đây là giống gà chân có móng nhọn, khỏe, có nhieu cà a. Thịt loài gà này béo ngon, sẵn sàng và thơm ngon hơn thịt gà thông thường. Nhờ qua nhieu lần thử nghiệm, tuy sống hoang dã và ít cần chăm sóc nhưng giống gà quý này chủ yếu khí hậu và địa bàn khu vực các bên vùng cao của xã Xuân Sơn. Chủ có khoanh nuôi thì giống gà này mới không bị lai tạp với giống gà thông thường.

Theo lãnh đạo địa phương xã Xuân Sơn thì gà nhieu cà a là giống gà quý của đồng bào dân tộc nơi đây. Trước kia với tập quán nuôi thả thả, chủ quy hoạch nên việc giữ giống gà này còn nhieu bất cập, bị thoái hóa dần. Hiện tại, gà nhieu cà a được nuôi theo mô hình, có vốn đầu tư, quy hoạch chi tiết và gần với việc bảo tồn khu rừng quốc gia Xuân Sơn, với việc phát triển

Viết bởi Ban Quản Trị

Thứ năm, 17 Tháng 1 2013 18:18 - Lần cập nhật cuối Thứ năm, 11 Tháng 5 2023 09:41

tiềm năng du lịch địa phương thì giờ ng gà quý nhũu cả a đây có cả hời để c b o t n và qu ng bá.

Theo ông Bàn Xuân Lâm chủ tịch UBND xã Xuân Sơn, nông dân ở đây nuôi gà nhũu cả a theo d án và g n v i phát tri n du lịch có th v n lên làm giàu. H có th bán cho khách du lịch từ 200-250 ngàn đ ng/kg gà cả a. Ông Lâm cho bi t thêm, trong th i gian t i, xã s tranh th các d án để nhân r ng mô hình nuôi và b o t n giờ ng gà nhũu cả a trên địa bàn xã nh m v a b o t n, v a giúp cho ng i nông dân v n lên thoát nghèo.